

ХОРХЕ ЛУИС БОРХЕС

ЗАДАЧА

Превод от испански: Светла Христова, 2004

chitanka.info

Да си представим, че в Толедо намерят свитък, изписан на арабски, и палеографите го обявят за собственоръчно творение на онзи Сиде Амете Бененхели^[1], от когото Сервантес е заел своя Дон Кихот.

В текста прочитаме как героят (знайно е, че той странства по пътищата на Испания въоръжен с меч и копие и предизвиква на двубой всеки срещнат по какъв да е повод) след една от многобройните си схватки открива, че е убил някакъв човек. На това място фрагментът свършва; задачата е да отгатнем или да предположим как ще постъпи Дон Кихот.

Струва ми се, че има три възможни отговора. Първият е отрицателен по характер; нищо особено не се случва, защото в илюзорния свят на Дон Кихот смъртта е тъй обичайна, както и вълшебството, и убийството на един човек трудно би смутило онзи, който се сражава — или смята, че се сражава — с дракони и чародеи. Вторият отговор е патетичен. Дон Кихот не е смогнал да забрави, че е само отражение на Алонсо Кихано, читател на приказни истории; пред лика на смъртта и съзнанието, че един сън го е подтикнал към греха на Каин, той се пробужда от самоналоженото си безумие, може би дори завинаги. Третият отговор е навярно най-правдоподобният. Когато другият човек издъхва, Дон Кихот не може да предположи, че страшното деяние е плод на трескаво бълнуване; реалността на следствието го кара да допусне наличието на също тъй реална причина — така той никога не ще се избави от лудостта си.

Остава още една догадка, която обаче е чужда на испанския свят и на Запада изобщо; тя изисква един по-древен, по-сложен и поуморен светоглед. Дон Кихот — който вече няма да е Дон Кихот, а владетел в кръговрата на индуистките превъплъщения — прозира, изправен пред вражия труп, че убийството и раждането са божествени или вълшебни дела, които очевидно надхвърлят рамките на човека. Разбира, че убитият е толкова илюзорен, колкото и окървавеният меч, натежал в ръката му, колкото е и той самият, и целият му дотогавашен живот, непостижимите богове и вселената.

[1] Измислен арабски историк, когото в традицията на рицарските романи Сервантес приписва авторството на своя роман („Дон Кихот“, I, IX) — бел.прев. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.